

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

N 2 3 1 1 0 1 2 1

6.
razred

Četrtek, 4. maj 2023 / 60 minut

Dovoljeni pripomočki: učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

v 6. razredu

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogo z izhodiščnimi besedili.

Nato natančno preberi navodilo posamezne naloge in jo reši.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Pri nalogah, pri katerih je treba obkrožiti črko pred pravilnim odgovorom, obkroži samo eno črko, razen če v navodilu ni določeno drugače.

Piši čitljivo in s pisanimi ali z malimi tiskanimi črkami, skladno s pravopisnimi pravili.

Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo.

Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 16 strani.

N 2 3 1 1 0 1 2 1 0 3

PRILOGA

I. DEL

Besedilo in fotografije: Igor Fabjan

ISKALKE DRAGOCENIH GOB – TARTUFOV

Prijazna labradorka Liza se je lotila iskanja. Med visoko travo, grmičevjem in pod krošnjami dreves je s pomočjo izostrenega voha hitro nakazala, da je nekaj našla. Takoj je začela kopati. Ob spodbujanju skrbnice Sare je kopala še bolj zavzeto in kmalu se je med njenimi šapami pokazal za oreh velik črn gomolj. Sara je psičko nagradila s pasjim priboljškom in sama s posebnim nožem izkopala tartuf iz zemlje.

Sara Kocjančič iz Istre se ukvarja z nabiranjem podzemnih gob – tartufov, ki spadajo med najdražje na svetu. Nad iskanjem tartufov se navdušuje že od malega, saj ji je za zgled oče Zdenko.

Tartufi

Črni tartufi

Tartufi so cenjeni zaradi močne arome, ki se je navzame vsaka jed. Navadno jih dodajo naribane ali narezane na koncu priprave številnih jedi, celo sladice. Nekoč so si jih lahko privoščili le najbogatejši. Tudi danes so dragi, saj je treba za kilogram **črnih** odšteti okoli 200 evrov, za **bele** pa vsaj še enkrat toliko, v slabi sezoni pa celo več kot 2000 evrov! Cena je odvisna od velikosti tartufov ter od sezone in povpraševanja.

Vzgoja lovcev na tartufe

Pri Kocjančičevih imajo za lov na tartufe izučeni kar pet psičk. Seveda jih ne iščejo z vsemi naenkrat. A pogosto v iskanje vključijo dve ali celo tri psičke. Pasma psa ni pomembna, bolje pa se obnesejo samice. Važno je, da ima pes odličen nagon, nos za iskanje in voljo. Mešanci so lahko prav tako uspešni kot čistokrvni lovski psi.

OBRNI LIST.

N 2 3 1 1 0 1 2 1 0 5

II. DEL

Marjan Tomšič

KVAS IN FANTAZIJA

Mama je sina poslala v trgovino po kvas in mu rekla, da naj se čim prej vrne, ker želi do večera speči kruh. Potem ko je sin na poti domov srečal prijatelje, je na mamine besede povsem pozabil.

Ko sem se ovedel, mi je postalo pekleno vroče, strah je buhnil v paniko, odtrgal sem se od skupine in planil proti gradu. Tekel sem kot za stavo, a se pred velbom, torej pred vhodom na grajsko dvorišče, hipoma ustavil. Vedel sem, da si moram v opravičilo neznansko dolge zamude kaj izmisliti. Zaprl sem oči in mrzlično iskal po svojem fantazijskem zakladu. In, pomislite, kar naenkrat se je zabliskala ideja, ki sem jo tik-tak operutil, do vseh podrobnosti izrisal. Kar tako, mimogrede.

Pognal sem se naprej, zavedajoč se gotove rešitve iz nevarnega položaja. Butnil sem v kuhinjo in bil strašansko zadihan, in preden me je mogla mama nahruliti, sem ji že, grozno razvnet, na ves glas lagal:

»Mama, pomislite, kaj se je zgodilo pred trgovino! Strašna nesreča! Kamion je podrl ...«

Mama je pri priči nasedla. Bila je namreč zelo dojemljiva za vse vrste vaških novic. Rekla je: »Jezus, kaj ne poveš!« Sedla je in z odprtimi usti ter rokami, v križ položenimi na prsi, željno vpijala sleherno mojo besedo. Jaz pa sem ji goreče pripovedoval, da se je v Slavka, ja, v tistega ... zaletel kamion, v njegovo konjsko vprego se je zaletel od zadaj, in je straaašno počilo, voz je čisto zmlelo, Slavka vrglo dol, je obležal v jarku, ja, ves krvav, po vratu in glavi čisto krvav ... in konja je tudi zmlelo, jima polomilo noge in rebra, eden je bil na mestu samem mrtev, drugi pa je strašno hropel ... in je pritulil rešilec, Slavka so odpeljali v bolnico, ranjenega konja pa je Falež ustrelil s pištolo, v glavo, pumf! in je bil tudi on mrtev.

Mama je vzdihovala, cncala z jezikom, si pritiskala roki na prsi, zmajevala z glavo in čisto pozabila na kvas in tudi na mojo nezaslišano zamudo.

Vse, kar sem ji povedal, je bilo izpričano tako živo in s takšnimi podrobnostmi, da ni niti za hip podvomila v verodostojnost zgodbe. In je, še preden je skuhala večerjo in zamesila kruh, tekla k sosedu, pa k drugemu sosedu in še k tretjemu ... in pošastna novica o nesreči se je kakor blisk širila po gradu. Podrobnosti so se dopolnjevale, razširjale, povečevale in še pred nočjo je bilo v tej nesreči pet mrtvih, trije ranjeni, eden pa raztelesen.

Toda še istega dne je mamu dosegel odmev izmišljene zgodbe, in sicer v obliki mojega lastnega očeta. Ta se je vrnil, kot ponavadi, zelo pozno s svojih sestankov in mama mu je med sezuvanjem čevljev že hitela pripovedovat to strašno krvavo zgodbo. Oče jo je nekaj časa površno poslušal, tako s četrtinko ušesa, kot je bila pač njegova navada, a pri imenu Slavko Ferluga se je zdrznil, dvignil obraz in vprašal:

OBRNI LIST.

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Iskalke dragocenih gob – tartufov*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kdo je napisal izhodiščno besedilo in v kateri reviji je bilo objavljeno?

Ime in priimek avtorja: _____

Naslov revije: _____

(1 točka)

2. Katera dva podatka o tartufih izvemo iz izhodiščnega besedila?
Označi z znakom X.

Iz besedila izvemo,

kje uspešno gojijo tartufe. _____

kdaj zorijo črni tartufi. _____

na kateri nadmorski višini rastejo tartufi. _____

v sožitju s katerimi drevesi rastejo tartufi. _____

kje rastejo najboljši tartufi. _____

(1 točka)

3. Kaj vpliva na ceno tartufov? Napiši tri podatke.

(1 točka)

4. Zakaj je v naslovu besedila beseda *iskalke*, ne pa *iskalci* dragocenih tartufov? Odgovori v obliki povedi.

(2 točki)

5. V krajšem besedilu predstavi Saro Kocjančič. Napiši:

- od kod je;
- koliko njenih psičk je izurjenih za iskanje tartufov;
- kdo je Saro navdušil za iskanje tartufov;
- kako deli svoje znanje o iskanju tartufov.

A		2
B		1

6. Katere značilnosti odlikujejo pse, ki iščejo tartufe? Napiši tri.

(1 točka)

7. Preberi trditev.

Za iskanje tartufov so primernejši pasemski psi.

Ali je pravilna? Obkroži odgovor in ga utemelji. DA NE

Utemeljitev: _____

(1 točka)

8. Napiši vprašalno poved k danemu odgovoru, da bo v skladu z izhodiščnim besedilom.

Vprašanje	Odgovor
	Jeseni in pozimi.

(2 točki)

9. Preberi povedi.

Sara rada deli svoje navdušenje in znanje, zato organizira tudi prikaz lova na tartufe. Za ta namen nekaj takih gob zakoplje na območju, na katerem bi tudi sicer lahko uspevale.

Kaj sta podčrtani besedi? Obkroži.

A *Tartuf* je nadpomenka, *goba* je podpomenka.

B *Tartuf* je podpomenka, *goba* je nadpomenka.

C *Tartuf* in *goba* sta sopomenki.

Č *Tartuf* in *goba* sta protipomenki.

(1 točka)

N 2 3 1 1 0 1 2 1 1 1

14. Povedi združi v eno poved tako, da bo izražen namen.

Lastniki dodajajo pasji hrani koščke tartufov. Lastniki navadijo psa na vonj in okus tartufov.

(2 točki)

15. Iz lastnega imena v oklepaju tvori vrstni pridevnik. V pravilni obliki ga napiši na črto.

Po svetu so zelo cenjeni _____ (Istra) tartufi.

(1 točka)

16. V povedi odpravi napako. Popravek napiši razločno nad povedjo in ga utemelji.

Psička labradorka rada zahaja h sosedom.

Utemeljitev popravka: _____

(2 točki)

OBRNI LIST.

II. DEL

**Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo *Kvas in fantazija*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.**

1. Kaj je izhodiščno besedilo? Obkroži in utemelji.

- A Realistična pripoved.
- B Fantastična pripoved.

Utemeljitev: _____

(1 točka)

2. O čem predvsem govori izhodiščno besedilo? Obkroži.

- A O sinovem strahu pred starši.
- B O sinovem zamujanju zaradi nesreče.
- C O sinovem doživljanju nesreče.
- Č O sinovi laži ob zamudi.

(1 točka)

3. Katera trditev je v skladu z besedilom? Obkroži.

- A Mama ni mogla zamesiti kruha, ker je bila jezna na moža.
- B Sin je bil priča krvavi nesreči, zato ni kupil kvasa.
- C Oče je razkril sinovo laž, saj se je isti večer družil s Slavkom.
- Č Mama ni verjela sinovemu izgovoru, a je vseeno skuhala večerjo in spekla kruh.

(1 točka)

6. Preberi odlomek iz izhodiščnega besedila.

»... in pošastna novica o nesreči se je kakor blisk širila po gradu. Podrobnosti so se dopolnjevale, razširjale, povečevale in še pred nočjo je bilo v tej nesreči pet mrtvih, trije ranjeni, eden pa raztelesen.«

Kaj odlomek pove o novici? Napiši dve ugotovitvi.

(2 točki)

7. Preberi poved.

Toda še istega dne je mamu dosegel odmev izmišljene zgodbe, in sicer v obliki mojega lastnega očeta.

S katerim pregovorom lahko povežemo navedeno poved? Obkroži.

- A Kdor laže, ta krade.
- B Laž ima kratke noge.
- C Po toči zvoniti je prepozno.
- Č Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

(1 točka)

8. Naslov izhodiščnega besedila je *Kvas in fantazija*. Pojasni, kako sta kvas in fantazija povezana z dogajanjem v odlomku.

(1 točka)

OBRNI LIST.

